

**Museum
Catharijne
Convent**

**Beleidsplan
2021 - 2024**

Tentoonstelling *Maria*, foto Billie-Jo Krul

1 Inleiding	7
2 Visie, missie en kernwaarden	19
3 Strategie	25
4 Doelen	29
5 Publieksgroepen en publieksbereik	35
6 Programmering 2021-2024	41
7 Collecties	51
8 Samenwerking	59
9 Bedrijfsvoering	67
Bijlage: Codes	77

Tentoonstelling Magische miniaturen, foto Billie-Jo Krul

Profiel

Museum Catharijneconvent is het rijksmuseum voor de kunst en het erfgoed van het christendom. Het is tegelijkertijd netwerkmuseum en kenniscentrum, met samenwerking en kennisontwikkeling als belangrijke pijlers. Bij de instandhouding van christelijk erfgoed heeft het museum een cruciale rol.

Museum Catharijneconvent beheert de belangrijkste collectie kunst- en cultuurhistorische objecten van het christendom in Nederland. De deelcollectie middeleeuwse kunst behoort samen met die van het Rijksmuseum Amsterdam tot de belangrijkste van Nederland en is ook internationaal van grote betekenis.

Totstandkoming

Dit beleidsplan is tot stand gekomen in een ongewisse tijd. De coronacrisis is ondanks het zicht op een vaccin nog niet voorbij. Het museum is niettemin optimistisch over de toekomst. Voor de huidige tentoonstelling *Body Language* wordt het ingestelde maximum aantal bezoekers per dag vaak bereikt. Gesprekken met bezoekers en ook reacties in het gastenboek maken duidelijk dat de behoefte aan cultuur groot en krachtig is, en dat het museum – juist nu – een plek is van schoonheid, reflectie en troost.

De coronacrisis doet niets af aan de ambities van het museum. Het tijdspad voor het bereiken van deze ambities is wel afhankelijk van economische ontwikkelingen als gevolg van de coronacrisis. Op korte termijn zijn het financieel uitdagende tijden. Het museum gaat ervan uit dat de negatieve invloed van de crisis op museumbezoek vanaf 2022 zal afnemen en de groei van de museummarkt zal doorzetten. Als deze negatieve effecten toch langer aanhouden, dan zal het museum zich weten

aan te passen, zal het kansen blijven zien en voor alles steeds een geweldige bezoekerservaring bieden.

Ter voorbereiding van dit beleidsplan heeft de Boekmanstichting in 2019 een demografisch omgevingsonderzoek uitgevoerd om de publieksgroepen van het museum zo scherp mogelijk te definiëren. Het museum heeft ook kritisch naar zichzelf gekeken met behulp van een zelfevaluatie, een SWOT-analyse en verschillende sessies op RvT-, MT- en afdelingsniveau. Het museum heeft zijn kerkelijke en maatschappelijke achterban geconsulteerd en gesprekken gevoerd met diverse experts, ook buiten het vakgebied, onder wie Paul van Geest, James Kennedy, Jos Koldewey, Birgit Meyer, Stefan Paas, Kim Putters, Irene Stengs en Yvonne Zonderop. Tot slot heeft het museum gebruikgemaakt van marktonderzoeken en zijn de Code Diversiteit & Inclusie, de Governance Code Cultuur, en de Fair Practice Code gehanteerd.

Terugblik

Realisering van de doelstellingen 2017-2020

Het museum heeft een succesvolle periode achter de rug. De doelstellingen in het beleidsplan 2017-2020 zijn ruimschoots gehaald en op sommige punten overtroffen:

- Dankzij een toegankelijke en gevarieerde programmering is het aantal bezoekers sterk gestegen, naar gemiddeld 140.000 per jaar (doelstelling: 100.000).¹ Tentoonstellingen worden door het publiek hoog gewaardeerd, met gemiddeld een 8,4.
- *Feest!*, het educatieprogramma over religieuze feesten en tradities in Nederland, groeide naar 190.000 bezoekers in 2019 (doelstelling: 90.000). De financiering van het 10-jarige project werd mogelijk gemaakt door uiteenlopende fondsen, stichtingen en donateurs. Dit brede draagvlak bevestigt het grote belang van het project.
- In 2017 is *Het Grootste Museum van Nederland* gelanceerd. Dit nationale project zet de religieuze monumenten van Nederland in de schijnwerpers en biedt bezoekers een museale ervaring. Het project is een succes en groeide in 2019 naar 110.000 audiotour-gebruikers.
- Honderden kerken hebben van de erfgoed specialisten van het museum advies gekregen over omgang met erfgoed in situ. Dankzij verdiepend onderzoek is de kennis over het Nederlandse kerkinterieur uitgebouwd.
- De kennis over internationale kerkgemeenschappen en migrantenkerken is sterk vergroot, evenals het netwerk op dit gebied.
- In het kader van kennis- en talentontwikkeling zijn twee junior-conservatoren en twee junior-erfgoed specialisten aangesteld.
- Het niveau van collectiebeheer is op peil. De collectie heeft een registratiegraad van 100%. Hiervan is 65% gefotografeerd en voor iedereen digitaal beschikbaar.
- De eigen inkomsten bedragen 50% van de exploitatiekosten (exclusief huisvesting).

Vrienden en Donateurs

De steun van Vrienden en Donateurs is onmisbaar voor het museum. De Vereniging Vrienden van Museum Catharijneconvent is gegroeid naar bijna 2000 leden. Vrienden hebben een speciale band met het museum, nemen deel aan activiteiten en organiseren samen met het museum een goed bezocht lezingenprogramma. Vrienden die meer willen doen worden Donateur. Zij steunen het Fonds Museum Catharijneconvent met een belastingvrije, periodieke schenking of een nalatenschap, bijvoorbeeld door een Fonds op Naam op te richten. Zij dragen bij aan de realisatie van tentoonstellingen, educatieve projecten, restauraties en wetenschappelijk onderzoek.

Hoogtepunten 2017-2020

Hoogtepunten waren:

- De publiekstoppers *Maria en Bij ons in de Biblebelt*;
- De viering van het 550-jarig bestaan van het kloostercomplex met *Shelter*, een tentoonstelling met hedendaagse kunst;
- De verwerving van het paneel *Ecce Homo* (ca. 1480). Dit werd mede mogelijk gemaakt door het aankoopfonds van de Vereniging Vrienden van Museum Catharijneconvent en door de Vereniging Rembrandt.
- De Museumeducatieprijs 2020 voor het Sint-Maartendebat;
- Twee Dutch Design Awards voor *Het Grootste Museum van Nederland*;
- De Museumtalentprijs 2019 voor een van de projectleiders;
- *Wonder* kreeg (inter)nationale aandacht, een voorbeeld van vernieuwende marketing tijdens de coronasluiting.

Voortzetting en versterking

De ambities voor de periode 2021-2024 luiden kort samengevat: voortzetting en versterking van het huidige, succesvolle beleid. Kernwoorden daarbij zijn groei van publieksbereik, toegankelijkheid en inhoudelijke verbreding.

Een belangrijk doel voor 2021-2024 is de verdere vergroting van de kwalitatieve en kwantitatieve *impact* van het museum. Dat zal gebeuren door de bezoekersbeleving te intensiveren, huidige bezoekersgroepen nog beter te bereiken en nieuwe publieksgroepen aan te spreken, waaronder leerlingen van het vmbo en nieuwkomers. Bij de verbetering van de bezoekersbeleving laat het museum zich inspireren door vernieuwend onderzoek naar bezoekersidentiteiten: hoe kan het nog beter inspelen op de drijfveren van individuele bezoekers om naar het museum te komen?

Om het vertellen van aansprekende verhalen te vereenvoudigen maakt het museum de overstap van materiaalgericht naar thematisch collectiebeleid. Het museum kiest voor inhoudelijke verbreding door bij alle activiteiten aandacht te schenken aan het erfgoed van internationale kerken. Ook het voornemen om weer – net als in het verleden – hedendaagse kunst te onderzoeken, te verwerven en te tonen, past bij inhoudelijke verbreding.

Een nieuw museumgebouw

Door de groei van de bezoekersaantallen heeft het museum in 2019 zijn fysieke grenzen bereikt. Ook maakt het museum onvoldoende gebruik van de kracht van het unieke laatmiddeleeuwse kloostercomplex en is de vaste presentatie aan vervanging toe. Daarom zal het museum in de periode 2021-2024 werken aan de voorbereiding van een herinrichting, met de volgende uitgangspunten:

- Verbetering van de bezoekersbeleving, routing en uitstraling van het museumcomplex;
- Ruimte voor het gelijktijdig programmeren van twee tentoonstellingen in plaats van één;
- Vernieuwing van de vaste presentatie.

Het gaat om een ingrijpende verandering, met een grote financieringsopgave. Een toename van structurele inkomsten uit fondsen en particulieren is cruciaal om de hogere kosten na de herinrichting te kunnen dragen. Het museum hoopt de uitbreidingsplannen in 2025 te hebben gerealiseerd.

Feest! in Museum Catharijneconvent, foto Lilian van Rooij

2 | visie, missie en waarden

Beleidsprioriteiten

De plannen van het museum sluiten nauw aan op de beleidsprioriteiten van de minister van OCW. Het museum is actief in heel Nederland, werkt vanwege het belang van de collectie internationaal samen, hecht grote waarde aan diversiteit en inclusie, is geïnteresseerd in talentontwikkeling en ontwikkelt projecten die cultuur toegankelijk maken voor meer mensen. Het museum is een voorloper op het gebied van cultuureducatie voor het primair onderwijs en hoopt deze positie ook voor het vmbo te verwerven.

Visie

Het christendom heeft een rijke geschiedenis. De hoeveelheid christelijke kunst en erfgoed, materieel en immaterieel, is dan ook groot. Doordat het christendom van oudsher erg divers is, kent dit erfgoed bovendien een grote verscheidenheid. Het vertelt ons niet alleen iets over het verleden, maar geeft ook inzicht in wie wij zijn, wat ons bindt en wat we belangrijk vinden. Het weerspiegelt normen en waarden, tradities en rituelen. Maar ook universeel menselijke thema's als hoop en liefde, vrede en onvrede zijn belangrijke onderwerpen. Het erfgoed van het christendom is dan ook van blijvende betekenis voor alle Nederlanders. Het geeft inzicht in de wortels en identiteit van onze samenleving.

Bij het algemene publiek neemt de kennis over het christendom en religie in het algemeen snel af. Mensen gaan minder naar de kerk, en in opvoeding en onderwijs speelt religie een kleinere rol dan vroeger. Ook kent het christendom in Nederland steeds meer verschillende uitingen- en belevingsvormen als gevolg van migratie en meer persoonlijke manieren van geloofsbeleving.

Door al deze veranderingen neemt de 'religieuze geletterdheid' af – de vaardigheid om christelijke kunst en erfgoed te kunnen 'lezen'. En daarmee verdwijnt het vermogen om te begrijpen welke betekenis het christendom ook vandaag heeft. Museum Catharijneconvent zet

zich daarom in voor het beheer en behoud van christelijk kunst en erfgoed en wil kennis daarover verzamelen, ontwikkelen, delen en doorgeven. Binnen én buiten de muren van het museum. Dat is niet alleen een belangrijke, maar ook een urgente taak.

Museum Catharijneconvent gelooft in de kracht die institutioneel en persoonlijk geloof kan hebben. Het verbindt en verdeelt, stuurt en ontregelt, troost en doet pijn. Religie is complex en wordt in onze gehaaste samenleving vaak onvoldoende begrepen. Museum Catharijneconvent wil een plek zijn waar iedereen zich thuis voelt en uitgebreid stil kan staan bij voorwerpen en verhalen die

aanleiding kunnen zijn voor verdieping en reflectie. Onze collectie, die een christelijke oorsprong heeft, is de basis voor alle activiteiten. En dat blijft zo. Maar onze horizon is breder dan alleen het christendom. In het museum is ruimte om na te denken over de rol die religie heeft gehad en nog altijd heeft, zowel in de samenleving als in het persoonlijk leven.

Missie

Museum Catharijneconvent onderzoekt en belicht de esthetische, culturele en historische waarden van de kunst en het erfgoed van het christendom in Nederland. Het museum doet dit vanuit de overtuiging dat dit van waarde is voor iedereen en werkt in samenwerking met partners en publiek. Zo kan het verhalen vertellen die meerstemmig zijn en een open blik stimuleren. Door mensen te raken en in beweging te zetten wil het museum bijdragen aan een begripvolle samenleving.

Kernwaarden

Het beleid van het museum berust op twee kernwaarden:

- Openheid: het museum is een open plek, waar de bezoeker zichzelf kan zijn en waarin ruimte is voor meerstemmigheid;
- Aandacht: voor een zorgvuldige omgang met verleden, heden en dat wat mensen op persoonlijk vlak beweegt.

Stichtelijk uurtje in de Achterhoek - Hendrik Valkenburg, 1883.
Collectie Museum Catharijneconvent (RMCC s370), foto Ruben de Heer

Sterkte-zwakteanalyse

De doelen en strategie van het museum zijn mede tot stand gekomen op basis van een sterkte-zwakteanalyse.

Sterke punten

- Unieke positie in het museale bestel als nationaal museum en kenniscentrum voor het erfgoed en de kunst van het christendom
- Veelzijdige rijkscollectie van (inter)nationaal belang
- Gevestigd in het centraal gelegen Utrecht, van oudsher de religieuze hoofdstad van Nederland
- Kundig en gedreven personeel met specifieke kennis; netwerk van betrokken onderzoekers
- Inhoudelijke samenwerking met erfgoedgemeenschappen
- Inhoudelijk afwisselende, hoog-gewaardeerde en constante programmering
- Groot bereik buiten de muren van het museum
- Sterke focus op precies gedefinieerde doelgroepen
- Sterk gericht op samenwerking en ondernemerschap

- Uniek historisch museumcomplex dat zelf onderdeel is van het inhoudelijke verhaal
- In staat om religieuze diversiteit en migratiegeschiedenis in context te plaatsen
- Trouwe achterban van Vrienden en Donateurs, die zich inhoudelijk zeer betrokken voelen

Kansen

- Afnemende kennis over het christendom en groeiende behoefte aan een museale instelling op dit terrein
- De aanwezigheid in Nederland van een groot aantal christenen met een migratieachtergrond (ongeveer één miljoen mensen)
- Groeiende museummarkt en groei van de (huidige) publieksgroepen (zowel in Utrecht als nationaal), de coronacrisis daargelaten
- Groeiende maatschappelijke interesse in religie(s) en zingeving, zeker in tijden van crisis
- Politieke aandacht voor religieus erfgoed in het kader van het grote aantal kerksluitingen de komende 20 jaar (naar verwachting tussen 50% en 85% van alle kerkgebouwen)

Zwakke punten

- Maximale bezoekerscapaciteit bereikt (voor de coronacrisis)
- Geen ruimte voor gelijktijdige tentoonstellingen
- Een collectiebeleid dat is gebaseerd op materiële eigenschappen van voorwerpen, wat ambities op het gebied van verdieping en actualiteit in de weg staat
- Inhoudelijk nog niet breed genoeg, met name op het gebied van internationale kerken en hedendaagse kunst
- Ingewikkelde routing binnen het gebouw
- Organisatorisch nog niet volledig klaar voor verdere groei, zowel op projectniveau als wat betreft ICT
- Uitstraling sluit niet aan bij het VMBO

Bedreigingen

- Concurrentie op de museummarkt (grote musea 'verdrücken' de kleinere)
- De coronacrisis:
 - Mogelijke recessie met tegenvallende fondsinkomsten
 - Mogelijk langduriger wegblijven van het reguliere museumpubliek
- De soms negatieve dan wel onverschillige publieke opinie over institutionele kerken

Strategie

Museum Catharijneconvent heeft de afgelopen jaren met succes gewerkt aan het uitbouwen van de sterke punten van het museum en het grijpen van kansen. Voor de volgende fase is het nodig een aantal zwakke punten aan te pakken. Daarbij is het – ook tijdens de coronacrisis – cruciaal focus te houden op een groeistrategie. De concurrentie op de museummarkt is groot. Om de waarde van kunst en erfgoed van het christendom te kunnen blijven onderzoeken en belichten is het noodzakelijk om ook in de toekomst voldoende slagkracht te hebben. Dat is mogelijk door:

- Een groeistrategie te hanteren die voortbouwt op de eerdere publiekssuccessen; deze strategie gaat uit van een scherp profiel, een sterke identiteit en duidelijk afgebakende doelgroepen;
- Het voorbereiden van de noodzakelijke vernieuwing van de huisvesting, zodat er meer capaciteit is, de routing en bezoekersbeleving verbetert en het mogelijk is meer tentoonstellingen gelijktijdig te programmeren;

- Tegelijkertijd de koers op sommige punten te verleggen door:
 - een meer thematisch programmerings- en collectiebeleid in te voeren;
 - de samenhang tussen collectie, onderzoek en programmering te vergroten, waardoor deze elkaar wederzijds zullen versterken;
 - meer te focussen op waarde en daarbij voorrang te geven aan erfgoed dat in meerdere opzichten van waarde is; het museum gaat nog nadrukkelijker kiezen voor een integrale benadering die aandacht schenkt aan de verschillende betekenislagen van erfgoed en deze onderling versterkt;
 - verdere stappen te zetten op het gebied van diversiteit, inclusie en toegankelijkheid, in het bijzonder op het gebied van de diversiteit van het christendom en de invloed van migratie op het nederlandse religieuze landschap;
 - de activiteiten uit te breiden naar het gebied van de hedendaagse kunst.

Choir Festival 2019, Foto Lilian van Rooij

Tentoonstelling *Body Language*, foto Gerritjan Huimink

De beschreven strategie en inhoudelijke basis leiden tot de volgende doelen voor de periode 2021-2024.²

Publieksbereik

Binnen de muren van het museum

Doel is het doorgroeien naar 160.000 bezoekers per jaar.³

Richtpunt zijn de bezoekersrecords van 2017 en 2019.

Het gaat om:

- 100.000 tentoonstellingsbezoekers (museumkaarthouders, 55-plussers, geïnteresseerden in kunst en cultuur, enzovoorts);
- 30.000 scholieren, zowel uit het primair onderwijs (15.000) als uit het voortgezet onderwijs (15.000, onder wie voor het eerst ook vmbo-leerlingen);
- 1000 nieuwkomers (mensen die om politieke, religieuze, economische of sociale redenen naar Nederland zijn gekomen);
- 20.000 bezoekers in familieverband (ouders/verzorgers, grootouders en begeleiders met kinderen);
- 10.000 buitenlandse toeristen.

Buiten de muren van het museum

Het museum zet in op:

- Uitbreiding van het aantal religieuze monumenten dat deelneemt aan *Het Grootste Museum van Nederland* naar 25, met ook een moskee en een migrantenkerk;
- Handhaving van het aantal bezoeken aan *Feest!* (190.000 kinderen en familieleden in 2019).

² Het museum beseft dat het verloop van de coronacrisis de realisering van deze doelen kan vertragen.

³ De doelgroepanalyse is mede gebaseerd op de uitkomsten van het omgevingsonderzoek van de Boekmanstichting uit 2019.

Collectie en kennis

Museum Catharijneconvent is museum en kenniscentrum in één. Tentoonstellingen gaan altijd hand in hand met wetenschappelijk onderzoek. De erfgoedexperts van het museum zijn dé specialisten op het gebied van kerkelijk erfgoed in situ. Het museum heeft de komende periode de volgende doelen:

- Omarming van het kloostercomplex als een van de topstukken van het museum. Dit gebeurt in samenwerking met de bij het complex behorende Sint-Catharinakathedraal, die in kerkelijk gebruik is. Doel is het gehele kloostercomplex, dat in de presentatie tot nog toe onderbelicht was, beter voor het publiek te ontsluiten en onderdeel te maken van de bezoekerservaring;
- Overstappen naar een thematisch gericht collectiebeleid. Zo kan het museum de collectie nog beter verbinden met thema's die in onze tijd spelen. Dit biedt bovendien de mogelijkheid de inhoudelijke samenhang tussen collectievorming, onderzoek en programma te vergroten;

- Verdieping van het onderzoek naar het kerkinterieur in Nederland en bestending van het huidige niveau van inventarisatie en waardering van religieus erfgoed in situ. Dankzij een bijdrage van het Mondriaan Fonds kan erfgoedtalent Hanna Melse zich de komende jaren ontwikkelen tot specialist van het protestantse erfgoed onder begeleiding van erfgoedexpert Marco Blokhuis;
- Uitbreiding van de kennis over het erfgoed van migrantenkerken. Hiervoor gaat het museum intensief samenwerken met Samen Kerk in Nederland (SKIN), de koepelorganisatie voor migrantenkerken en internationale kerkgemeenschappen. Deze samenwerking zal in 2022 onder andere resulteren in tussentijdse aanpassing van de vaste presentatie en een rijk geïllustreerde publicatie over historische en actuele interieurs van migrantenkerken;

Christus als man van smarten, Geertgen tot Sint Jans, 1480-1490.
Collectie Museum Catharijneconvent (ABM s63), foto Marco Sweering

- Uitbreiding van het werkterrein van het museum met hedendaagse kunst (onderzoek, collectie én programmering). Hierdoor kan het museum de actuele betekenis van het christendom nog beter voor het voetlicht brengen.

Anti Drone Tenten, Sarah van Somsbeek, 2013, foto Mike Bink

Doorontwikkeling kennis

Naast deze nieuwe doelen wil het museum de komende periode ook:

- Blijven investeren in kennis op het gebied van middeleeuwse kunst. Mede dankzij steun van de heer Bert Twaalfhoven kan conservator Micha Leeflang zich hier de komende jaren volledig op toeleggen. Daarnaast leidt het museum talentvolle junior-conservatoren op met steun van Van Baaren Stichting, Stichting Elise Mathilde Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds;
- Blijven investeren in kennis op het gebied van het protestantisme. Sinds april 2011 werkt Tanja Kootte met steun van de familie Van Oord als conservator protestantisme. Na haar pensioen in 2022 zal Rianneke van der Houwen haar opvolgen.

Foto Jeffrey Groeneweg

Impact

In de beleidsperiode 2021-2024 werkt het museum aan het vergroten van de impact. Dat heeft twee componenten: publieksbereik (kwantitatief) en publieksbeleving (kwalitatief). Het museum wil meer mensen bereiken, zowel binnen als buiten de eigen muren. Maar het wil ook bijdragen aan reflectie over verschillende denk- en leefwerelden. Daarvoor is het nodig de bezoekersbeleving in het museum naar een nog hoger plan te tillen. In dat kader laat het museum zich in 2020 en 2021 adviseren door John Falk. Hij is deskundig op het gebied van bezoekersidentiteiten en *free-choice learning*, ofwel leren dat plaatsvindt buiten een formele onderwijsomgeving.

5 | Publieksgroepen en publieksbereik

Publieksgroepen

Het museum richt zich op de volgende combinatie van publieksgroepen:

- *Tentoonstellingsbezoekers:* mensen die het museum vooral bezoeken vanwege een aantrekkelijke tentoonstelling. Het museum gaat deze groep uitbreiden door de tentoonstellingen nog meer te laten aansluiten bij de belevingswereld van de (potentiële) bezoekers.
 - *Families.* (Groot)ouders/verzorgers willen hun (klein) kinderen laten genieten, samen een betekenisvolle activiteit ondernemen, en op een laagdrempelige manier uitleg geven bij de jaarlijkse feestdagen.
 - *Onderwijs.* Het museum richt zich op primair onderwijs, voortgezet onderwijs (vmbo/havo/vwo), pabo's, interfacultaire lerarenopleidingen en taal- en inburgeringsinstellingen en participeert ook in wetenschappelijk onderwijs.
- Educatieve programma's worden steeds samen met het onderwijs ontwikkeld. Zo kan het museum de verschillende behoeften binnen de brede onderwijsdoelgroep bedienen.
- *Nieuwkomers.* Vaak hebben mensen die om politieke, religieuze, economische of sociale redenen naar Nederland zijn gekomen, een religieuze achtergrond. Het verhaal en de collectie van het museum zorgen voor herkenning; tegelijkertijd voegen nieuwkomers nieuwe verhalen en perspectieven toe. Voor het bereiken van deze groep werkt het museum samen met taal- en inburgeringsinstellingen.
 - *Dagjesmensen.* Het museum verrast deze doelgroep in *Het Grootste Museum van Nederland* met de schoonheid en rijkdom van het Nederlandse kerkinterieur.

- *Internationale toeristen.* Utrecht ontvangt relatief weinig buitenlandse toeristen. Het museum zet hier dan ook beperkt op in.

Tussen de publieksgroepen bestaat samenhang. De kennismaking met het religieus erfgoed in het onderwijs, bij familieactiviteiten en *Het Grootste Museum van Nederland* verlaagt de drempel voor tentoonstellingsbezoek op een later moment.

De museumdocenten, die op zzp-basis werkzaam zijn in het museum, vormen een belangrijk onderdeel binnen de publieksbegeleiding. Zij verzorgen de rondleidingen, onderwijsprogramma's en andere presentaties en ontwikkelen mede ons aanbod. Het museum blijft daarom investeren in deze duurzame samenwerkingen.

Om de doelstellingen voor de periode 2021-2024 te verwezenlijken, werkt Museum Catharijneconvent aan een inhoudelijk sterke en afwisselende programmering. Tentoonstellingsprojecten en educatieve activiteiten hangen nauw samen met het wetenschappelijke onderzoek dat het museum daarvoor verricht. Samen met het collectiebeleid vormen programmering en onderzoek een cirkel, waarvan de verschillende onderdelen elkaar aanvullen en versterken.

6 | Programmering 2021-2024

Programmaliijnen

Om in de periode 2021-2024 richting en scherpte te geven aan de programmering van Museum Catharijneconvent, zijn vier programmaliijnen vastgesteld. Alle publieksactiviteiten van het museum zijn gerelateerd aan een van deze programmaliijnen.

Programmaliijn 1:

De kracht van verbeelding

Hierbij gaat het om de autonome kracht van kunst: om schoonheid, authenticiteit, bevlogenheid en inspiratie, én om het verbeelden van wat zich niet laat verwoorden, zoals het sacrale. Binnen deze programmaliijn organiseert het museum onder andere een tentoonstelling over Maria Magdalena. Ook het tonen van topinterieurs in *Het Grootste Museum van Nederland* past in deze programmaliijn. In educatieve programma's is veel aandacht voor symboliek.

Programmaliijn 2:

Kantelpunten en sleutelfiguren

Binnen de programmaliijn over gebeurtenissen en personen die grote veranderingen teweeg hebben gebracht, organiseert het museum

onder andere een tentoonstelling over de kerk in de jaren zestig. Voor het voortgezet onderwijs zijn er examenprogramma's over de Reformatie.

Programmaliijn 3:

Tradities en rituelen

Traditionele handelingen, rituelen en feesten vormen een essentieel aspect van het christendom. Op immateriële wijze geven ze uiting aan het onbenoembare. De variëteit is enorm: van de eucharistie en de viering van het avondmaal tot het Sinterklaasfeest en Sint-Maarten. Het museum organiseert binnen deze programmaliijn onder andere *Feest!*, *Het Huis van Sinterklaas* en *Kerst*.

Programmaliijn 4:

Nederland en de wereld

Van oudsher richt Museum Catharijneconvent zich op het christendom in Nederland. Het christendom is echter een wereldgodsdienst. In dat kader wordt voor 2022 bijvoorbeeld de tentoonstelling *Gospel* voorbereid, in samenwerking met evangelische kerkgemeenschappen.

De afgelopen jaren heeft het museum ook steeds multireligieuze tentoonstelling geprogrammeerd, waarbij ook andere wereldreligies dan het christendom in beeld komen (*Heilig Schrift* in 2016-2017, *Relieken* in 2018 en *Allemaal wonderen* in 2019-2020). Voor de komende beleidsperiode werkt het museum aan een tentoonstelling over het paradijs.

Daarnaast richt het museum zich nadrukkelijk op de groeiende diversiteit van het christendom in Nederland. In Nederland wonen ongeveer één miljoen christenen met een migratieachtergrond – de helft van het totale aantal immigranten. In de beleidsperiode 2017-2020 heeft het museum onderzoek gedaan naar deze migranten en hun kerken. In de komende beleidsperiode wil het museum het erfgoed, de verhalen en de tradities van deze gemeenschappen beter zichtbaar maken. Zo draagt het museum ook bij aan het maatschappelijke gesprek over kolonialisme en het slavernijverleden.

Bij deze programmaliijn passen ten slotte ook het educatieve programma *Wie ben jij & wie ben ik?* (voor het primair onderwijs) en de ruime aandacht voor identiteit in projecten voor het voortgezet onderwijs.

Tentoonstellingen

Omdat ze bepalend zijn voor publieksbereik, zijn en blijven tentoonstellingen de voornaamste publieksactiviteit. Tentoonstellingen moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Ze passen bij de programmaliijnen en het profiel van het museum.
- Ze worden ontwikkeld in samenspraak met partners en/of het publiek.
- Ze sluiten aan bij de fascinatie en interesse van bezoekers.
- Ze zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en vinden hun basis in de collectie.
- Ze staan in relatie tot de huidige tijd.

Vaste presentatie

De waardering voor de huidige vaste presentatie is nog steeds hoog (in 2019 rapportcijfer 8), maar neemt elk jaar een beetje af. Parallel aan de plannen voor herinrichting van het hele museum zal de vaste presentatie daarom worden vervangen (2024-2025).

Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat vaste presentaties vanwege hun permanente karakter goed aansluiten op de behoeften van het onderwijs. De nieuwe vaste presentatie zal daarom uitgaan van de thematische insteek van de onderwijsprogramma's.

Andere uitgangspunten voor de toekomstige vaste presentatie zijn:

- Geschikt voor zowel leerlingen als reguliere museumbezoekers;
- Verhalen vanuit meerdere perspectieven;
- Meer accent op het laten stralen van de (top)stukken;

- Meer diversiteit en inclusie, onder andere door aandacht voor het thema 'migratie en christendom' en voor andere religies dan het christendom; zo zal in de vaste presentatie een historisch model van de Tempelberg (Haram al-Sharif) te zien zijn;
- Aandacht voor het kloostergebouw zelf.

De nieuwe vaste presentatie wordt ontwikkeld in nauwe samenwerking met het onderwijs. Voorafgaand aan de totale herinrichting van de vaste presentatie zal deze in 2021 een update ondergaan. Ter voorbereiding hiervan voert het museum samen met onder andere SKIN een onderzoek uit naar de collectie van het museum en hiaten binnen de collectie als het gaat over christendom en migratie.

Feest!

Het landelijke educatieproject *Feest! Weet wat je viert* was in de beleidsperiode 2017-2020 speerpunt van het museum.

In de periode 2021-2024 zet het museum dit succesvolle project voort. Met *Feest!* willen Museum Catharijneconvent en partners sociale cohesie onder kinderen bevorderen door aan de hand van feesten en tradities een dialoog op gang te brengen over elkaars achtergrond. Meer kennis over elkaar zorgt voor verbinding en begrip.

Het museum werkt hierbij samen met tien museale partners in Nederland en Suriname (Tropenmuseum, Wereldmuseum, Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Zuiderzeemuseum, Openluchtmuseum, Huis Bergh, Museum Krona, Stichting Oude Groninger Kerken, Limburgs Museum en Villa Zapakara). Er komen geen nieuwe partners meer bij. Dit 10-jarige project is met € 4,4 miljoen volledig gefinancierd uit externe middelen. De diversiteit aan financiers onderstreept het brede draagvlak van het project.

Naast educatieve programma's verzorgt Museum Catharijneconvent binnen *Feest!* drie onderdelen voor families:

- Sint-Maarten (in samenwerking met Sint Maarten Utrecht en Sharing Arts Society). Deze activiteit wordt verder uitgebouwd, onder meer in het kader van de viering van 900 jaar stadsrecht in Utrecht (2022);
- Het *Huis van Sinterklaas*. In een theaterrondleiding worden middeleeuwse Sint-Nicolaaslegendes verbeeld. Het *Huis van Sinterklaas* wordt ook veelvuldig bezocht door de lagere klassen van het primair onderwijs;
- *Kerst*. Dit programma richt zich zowel op elementen van het kerstverhaal zelf als op de tradities rondom dit feest.

Onderwijs

Behalve voor het primair onderwijs werkt het museum ook voor het voortgezet onderwijs. Vanaf 2020 richt het zich mede op het vmbo. In nauwe samenwerking met vmbo-scholen uit Utrecht ontwikkelt het museum een onderwijsprogramma rond het thema 'identiteit en imago'. Het gaat hier om een vernieuwende stap omdat er heel weinig goede museale programma's zijn voor het vmbo, en zeker niet voor de richtingen basis en kader. Het museum blijft daarnaast werken voor de bovenbouw van havo en vwo. Dit meerjarige programma wordt mogelijk gemaakt door een anonieme bijdrage.

Het Grootste Museum van Nederland

Het Grootste Museum van Nederland is een project dat de publieks-toegankelijkheid van religieus erfgoed in situ wil bevorderen. Sinds 2017 zijn vijftien kerken en twee synagogen in heel Nederland opengesteld voor het publiek en presenteert het museum daar verhalen over deze gebouwen en hun interieurs.

Voor de komende jaren zijn de volgende doelen geformuleerd:

- Uitbreiding van het aantal locaties naar 25, met de intentie om ook internationale kerken, een klooster en een moskee toe te voegen (in samenspraak met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en onder voorwaarde van externe financiering);
- Doorontwikkeling van het vrijwilligersmanagement en de educatie- en publieksbegeleiding op locatie;
- Het adviseren van andere kerken over publieksoentluiting (in samenwerking met de afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters).

Het Grootste Museum van Nederland, Basiliek van de heiligen Agatha en Barbara, Oudenbosch, foto Arjan Bronkhorst

Ecce Homo, taferelen uit het lijden van Christus, Rijnland ca. 1490-1500.
Collectie Museum Catharijneconvent (RMCC s375), foto Ruben de Heer

Museum Catharijneconvent beheert als rijksmuseum de belangrijkste collectie kunst- en cultuurhistorische objecten van het christendom in Nederland. Dit geeft het museum een nationale en internationale taak, mede vanwege de kunsthistorische waarde van de collectie. Het belang is gelegen in zowel de individuele objecten als de samenhang en breedte van de collectie.

Collectiethema's

Het museum streeft naar nog meer samenhang tussen collectioneren, onderzoek en programmering. De kerncollecties van het museum zijn van oudsher ingedeeld op soort materiaal, vakgebied of periode (zoals textiel, edelsmeedkunst en middeleeuwse kunst). Met ingang van 2021 hanteert het museum een meer integrale aanpak.

Daarvoor zijn vier collectiethema's bepaald, die richting geven aan de collectie- en kennisontwikkeling. Ze trekken inhoudelijke lijnen door de verschillende kerncollecties heen en verbinden die met de actualiteit. Er is – op basis van onderzoek en gesprekken met experts – gekozen voor thema's die de komende tien tot vijftien jaar relevant zullen zijn. De collectiethema's hangen nauw samen met de programmalijnen. De collectiethema's zijn:

- **Tradities en rituelen**

Het christendom is niet alleen een religie van het hoofd en hart maar ook van handelingen en praktijken, die hun weerslag hebben gekregen in veel objecten in de collectie.

- **Living presence**

Veel religieuze objecten maken het onzichtbare zichtbaar en zijn vanwege hun sacrale karakter en gebruiksgeschiedenis rijk aan gevoelswaarden. Dit gebruik is bovendien niet iets van het verleden. Veelzeggend is dat twee bisschoppen in 2020 tijdens hun wijding gebruik hebben gemaakt van topstukken uit de collectie van het museum.

- **Vestigen, verdwijnen, veranderen**

Dit thema richt zich op het documenteren van de constante dynamiek van het christendom.

- **Verbeelding en interpretatie van verhalen in en rondom de Bijbel**

Veel objecten in de collectie verbeelden Bijbelse passages of verhalen die voortborduren op de Bijbel. In het hart van dit thema zit de relatie tussen tekst en beeld.

In het Collectieplan 2021-2024 wordt dieper ingegaan op de collectiethema's.

Verwerven en ontzamen

Met de collectiethema's geeft het museum richting aan de kwalitatieve versterking van de collectie. Daarnaast hanteert het museum bij alle verwervingen (materieel en immaterieel) algemene selectiecriteria. Deze gaan over het kunst-, cultuur- of historische belang, de gebruikswaarde en de juridische status van een object. Het museum weegt daarbij het belang van een object voor de Collectie Nederland mee.

Ook de waarderingssystematiek voor objecten in situ draagt bij aan het vaststellen van het (nationale) belang van een mogelijke verwerving. De collectie middeleeuwen, die ook internationaal van groot belang is, blijft onveranderd een zwaartepunt in het verzamelbeleid.

In het algemeen streeft het museum niet naar een collectie die omvangrijk of 'compleet' is, maar naar een collectie met een zo groot mogelijke betekenis en zeggingskracht. Het aangescherpte collectiebeleid zal het ook mogelijk maken ontzameltrajecten in te zetten.

Een verandering ten opzichte van het voorgaande beleid betreft het verzamelen van herinneringsverhalen. Het museum maakt voortaan onderscheid tussen verhalen als documenterende bron en verhalen als museale collectie. Voortaan wordt bij het verzamelen van verhalen voor de collectie veel gericht geselecteerd, op basis van de vier collectiethema's. Dit vergroot de samenhang met de collectie als geheel en borgt meerstemmigheid en contextualisering hierbinnen.

Een tweede beleidswijziging is het besluit om het werkterrein uit te breiden met hedendaagse kunst. Hedendaagse kunst die verband houdt met de onderwerpen van het museum kan de bestaande collectie op nieuwe of onverwachte manieren belichten, en zal de bezoeker op nieuwe manieren aanspreken.

Ten slotte zal het museum het verzamelbeleid aanscherpen als het gaat over migratie en christendom. De basis hiervoor is het eerdergenoemde onderzoek naar christendom en migratie in de collectie van Museum Catharijneconvent en de Collectie Nederland. Wat vertellen deze collecties daarover?

Wat zijn de hiaten? Wie worden vertegenwoordigd en wie niet?

Deze voornemens worden uitgewerkt in het Collectiebeleidsplan 2021-2024.

Collecties in situ

Het museum heeft in de beleidsperiode 2017-2020 jaarlijks honderden eigenaren en beheerders geholpen bij het beheer van hun roerend erfgoed. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met bijna alle Nederlandse kerkgenootschappen. De in 2015 opgezette website Kerkcollectie Digitaal bewees zich als laagdrempelig beheersinstrument voor eigenaren en beheerders van erfgoed in situ. Daarnaast wordt de expertise van de erfgoed-specialisten ontsloten voor een breed publiek, onder meer in *Het Grootste Museum van Nederland*.

Het museum wil deze activiteiten in de periode 2021-2024 voortzetten en uitbreiden. Uitgangspunt hierbij is dat kerkelijk gebruik de beste manier is om waardevol erfgoed te behouden. Bewustwording van de waarde van dit erfgoed, bij zowel het brede publiek als beleidsmakers, is daarbij van groot belang.

Daarvoor is een aantal speerpunten opgesteld:

- Focus op waarde. Binnen inventarisatie- en waarderingstrajecten maken de erfgoed-specialisten onderscheid tussen kerncollecties en alles wat daarbuiten valt. Dat helpt bij het maken van scherpe keuzes als het gaat om beheer en behoud. Bij het samenstellen van kerncollecties wordt niet alleen gekeken naar lokale en regionale waarde, maar wordt ook altijd de waarde in het licht van de Collectie Nederland meegewogen.
- Uitbreiding van de samenwerking met internationale kerkgemeenschappen. Vanaf september 2020 wordt geïnvesteerd in kennisontwikkeling op het gebied van protestantse internationale kerken. Dit wordt belegd bij een erfgoed-specialist (met steun van een Erfgoedtalentbeurs van het Mondriaan Fonds).
- Kennisdeling met lokale, regionale en nationale overheden in het kader van het Nationaal Programma Toekomst Religieus Erfgoed.

- Nog meer synergie tussen de conservatoren, collectiebeheerders en erfgoed-specialisten van het museum, bijvoorbeeld bij de voorbereiding van tentoonstelling of de zorg voor erfgoed in situ.

In vervolg op de zeer succesvolle publicatie *Kerkinterieurs in Nederland* (2016) doen het museum en de RCE gezamenlijk wetenschappelijk onderzoek naar de meest waardevolle én bedreigde kerkinterieurs en kerkinterieuronderdelen. Dit thematische onderzoek zal leiden tot verschillende vakgerichte publicaties. Ook zullen de onderzoeksresultaten doorwerken in tentoonstellings-projecten en in de selectie van nieuwe kerken voor *Het Grootste Museum van Nederland*.

Collectiebeheer⁷

Museum Catharijneconvent hecht groot belang aan een goed beheer van de collectie en zal ook de komende periode het huidige niveau van kwaliteitszorg handhaven. Onderdeel daarvan is een goede veiligheidszorg. Daarin is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd. Beheer en documentatie zijn op orde; de collectie is in zijn geheel geregistreerd.

Om de presenteerbaarheid van de collectie verder te vergroten, is een nieuw restauratieprogramma in ontwikkeling. Ook kan het museum dankzij het ir. Frank N. Vroom Fonds een deel van de kerncollectie religieus textiel uit de zestiende en zeventiende eeuw restaureren.

Daarnaast werkt het museum aan een verbeterde registratie, onder andere door het digitaliseren van de volledige bruikleenadministratie en conditie-rapporten. Het is bovendien continue bezig met de vergroting van de digitale ontsluiting van de collectie. Inmiddels is 65% van de afbeeldingen digitaal beschikbaar; eind 2024 wil het museum 85% bereiken.

Meester van der Utrechtse stenen vrouwenkop, Ursula en reisgenoten (detail), 1525-1534.
Collectie Museum Catharijneconvent (ABM bh252), foto Marco Sweering

Als netwerkmuseum heeft Museum Catharijneconvent een cruciale functie bij kennisuitwisseling. Het participeert in internationale, nationale en lokale samenwerkingsverbanden. Ook de komende periode zal het kennis blijven uitwisselen, onder meer in het kader van het behoud van christelijk erfgoed in situ. Inmiddels heeft het museum een groot netwerk van partners, die vergelijkbare inhoudelijke of ideële drijfveren hebben. Zonder dit fundament is een vruchtbare samenwerking onmogelijk. De verscheidenheid aan partners is groot. Dat is een bewuste keuze, die sterk bijdraagt aan het meerstemmige karakter van projecten.

Internationaal

Betrokkenheid bij en samenwerking met:

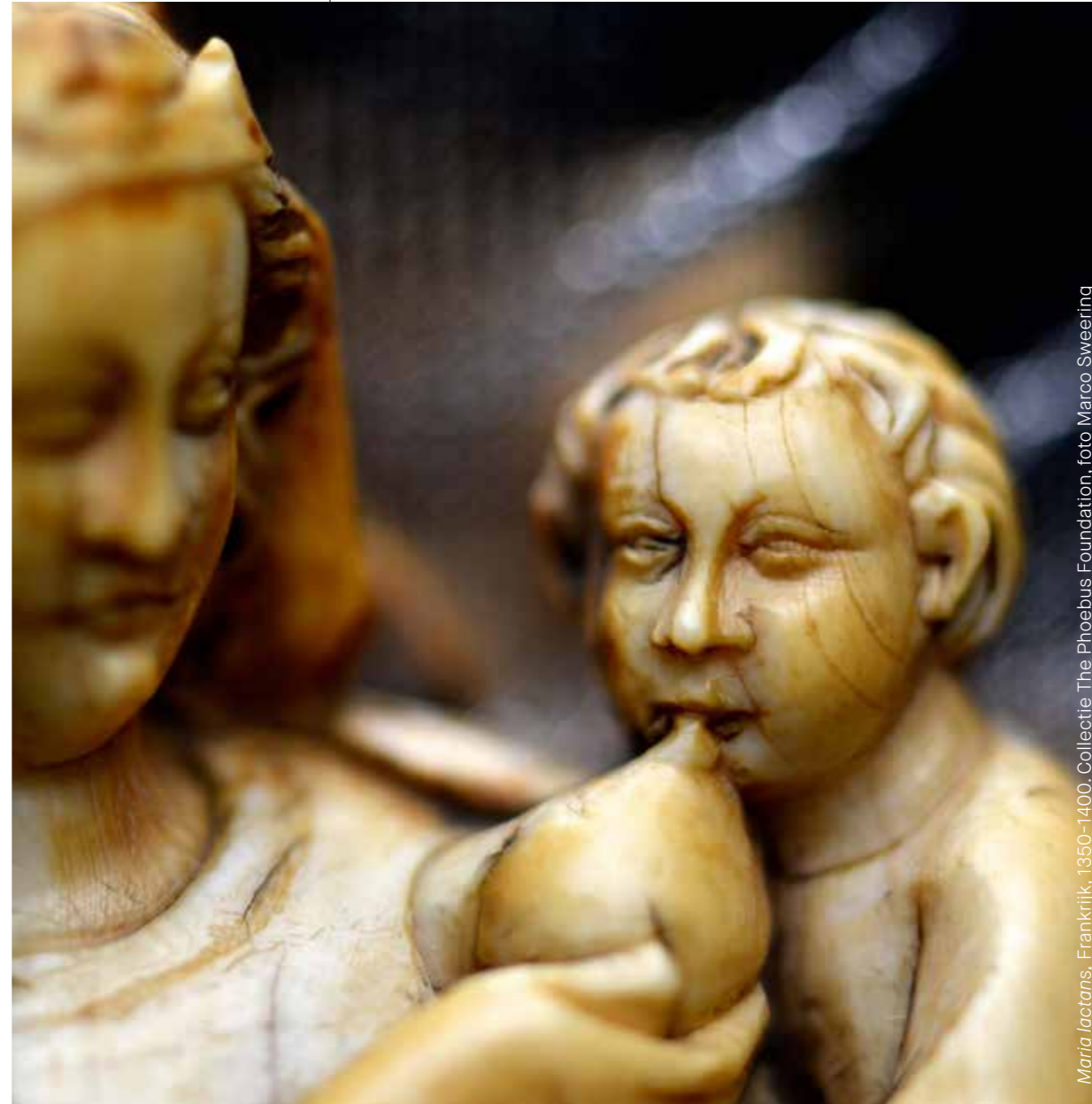
- Diverse onderzoeksprojecten, bijvoorbeeld rond de MARKS ON ART-database (onder andere met het RKD);
- Experts op het gebied van de middeleeuwse beeldhouwkunst, bijvoorbeeld met museum M in Leuven;
- Het Europese netwerk van musea met middeleeuwse collecties, waaronder Musée de Cluny (Parijs) en Museo Bargello (Florence) (uit dit netwerk kwam de tentoonstelling *North & South* voort en een onderzoeksproject over de middeleeuwse beeldhouwer Claux de Werve);
- *Die Deutschsprachige Arbeitsgemeinschaft Kirchlicher Museen und Schatzkammern* (leidend tot de tentoonstelling *De Münster Domschat*);
- Villa Zapakara (Parimaribo) via *Feest!*;
- De Europese organisatie voor religieus erfgoed *Future for Religious Heritage*.

Doelstelling binnen internationale samenwerking is het realiseren van een ambitieuzer bruikleenverkeer.

Nationaal

Betrokkenheid bij en samenwerking met:

- De Nederlandse kerkgenootschappen, bisdommen, kloosters en religieuze koepels voor instandhouding van het belangrijkste kerkelijke erfgoed in Nederland;
- Een veelvoud aan partners binnen *Feest!* en *Het Grootste Museum van Nederland*;
- SKIN (Samen Kerk in Nederland) ter vergroting van het netwerk met internationale kerkgemeenschappen in Nederland en de kennis over hun erfgoed;
- Het Nationaal Programma Toekomst Religieus Erfgoed om de publiekstoegankelijkheid van kerkelijke monumenten te

Maria lactans, Frankrijk, 1350-1400. Collectie The Phoebus Foundation, foto Marco Sweering

vergroten en kerkenvisies te helpen ontwikkelen;

- Musea met religieuze deelcollecties;
- Het netwerk van musea op het gebied van de Canon van Nederland;
- Landelijke archiefinstellingen (het Katholiek Documentatiecentrum en het *HDC Centre for Religious History*);
- Partnernmuseum in het groot-schalige onderzoeksproject *De tentoonstellingsmaker van de 21ste eeuw*;
- Universiteiten en onderzoeksinstellingen, waaronder de Katholieke Theologie Faculteit (UvT), het Meertens Instituut en de Universiteit Utrecht.

Utrecht

Betrokkenheid bij en samenwerking met:

- De Martinusparochie, eigenaar van de Catharinakathedraal, voor de culturele ontsluiting van de kerk en het kloostercomplex (met steun van de Van Baaren Stichting);
- Sharing Arts Society en het Sint Maartensberaad in het kader van de jaarlijkse Sint-Maartensparade;
- Welkom in Utrecht, Taal Doet Meer en de Voorkamer op het gebied van nieuwkomers;
- Theatergroep Aluin en De Dansers in educatieve projecten en familieprogrammering;
- Het Centraal Museum (programmering en collectie) en het Utrechts Archief (onderzoek naar kerkelijke en middeleeuwse collecties);
- Het collectief van Utrechtse musea en Utrecht Marketing (onder andere voor Vrijdag Museumdag: museumbezoek voor bewoners van verzorgingshuizen);
- Diverse Utrechtse culturele instellingen (onder de noemer PACT), met als doel het vergroten van diversiteit en inclusiviteit in de regionale cultuursector;
- Platform Interculturele Kerken Utrecht (PIKU), de koepelorganisatie van Utrechtse internationale kerkgemeenschappen (onder andere in het kader van het jaarlijkse Choir Festival in de Domkerk).

Kerstival, foto Billie-Jo Krul

Christus op de koude steen, Oost-Nederland, 1500-1520.
Collectie Museum Catharijneconvent (ABM bs692), foto Marco Sweering

Bedrijfsmatig functioneert Museum Catharijneconvent goed: de eigen inkomsten zijn goed, het personeel is kundig en de organisatie kent een platte structuur. Voorwaardelijk is financiering door het ministerie van OCW. Groei van het museum vraagt om een verdere professionalisering van de organisatie.

Financiële situatie

De financiële situatie is stabiel. De omzet weerspiegelt de groei van het museum. Deze ligt rond de 8 miljoen euro en wordt beïnvloed door aankopen en gebouw-beheer. Het eigen inkomstenpercentage ligt rond de 50% van de exploitatiekosten (exclusief de OCW-subsidie voor huisvesting). De eigen inkomsten bestaan uit publieksinkomsten (jaarlijks gemiddeld ruim 1,5 miljoen euro) en bijdragen van particulieren en fondsen (jaarlijks gemiddeld 1,7 miljoen euro).

De liquiditeitspositie is goed. Niettemin heeft versterken van het financiële weerstandsvermogen prioriteit. De huidige buffer van 500.000 euro is te beperkt om bedrijfsmatige risico's adequaat op te vangen. De aanvullende steunmaatregelen van OCW in verband met de coronacrisis waren dan ook hard nodig.

Uitbreiding en herinrichting

Uitbreiding en herinrichting van het museum vragen niet alleen een gedegen voorbereiding, maar ook een visie op een hoger verdienvermogen omdat uitbreiding zal leiden tot hogere exploitatiekosten. De coronacrisis maakt hogere inkomsten minder gewis dan eerder. Het museum wil in 2021 een besluit nemen over de omvang van de herinrichting.

Doelstellingen

De doelstelling voor 2021-2024 zijn:

- de organisatie laten functioneren op het huidige goede niveau van de afgelopen jaren;
- verdere professionalisering van met name ICT en projectmatig werken, ook in het kader van de aanstaande herinrichting en groei;
- verhoging van de eigen inkomsten uit fondsen en particulieren om voorbereid te zijn op de hogere exploitatiekosten na de herinrichting;

- diversificatie van de fondswerving;
- versterking van het weerstandsvermogen naar minimaal één miljoen euro.

Marketingbeleid

In de periode 2017-2020 was de marketing van het museum vernieuwend en effectief. Veel aandacht trokken onder andere een 92-jarige postergirl (*Bij ons in de Biblebelt*) en de prijswinnende campagne *Bel voor een Wonder (Allemaal wonderen)*.

In de komende periode zet het museum deze lijn voort. Bovendien werkt het aan versterking van het 'moedermerk' Museum Catharijneconvent voor het brede publiek en het onderwijs. Zo zullen projecten buiten de muren van het museum altijd in verband worden gebracht met Museum Catharijneconvent. Doel is het museum meer te profileren als een museum dat landelijk opereert, in plaats van een museum in Utrecht dat ook in de rest van Nederland projecten heeft.

Huis van Sinterklaas, foto Kris van Veen

Prijstrategie

Voor enkele belangrijke publieksgroepen, zoals scholen en nieuwkomers, bleek de toegangsprijs een drempel te zijn. Met ingang van 2020 is bezoek voor jongeren tot 18 jaar en nieuwkomers daarom gratis geworden.

Of museumkaarthouders voor tentoonstellingen een toeslag moeten betalen, zal per tentoonstelling worden bekeken. Dit hangt mede af van bijvoorbeeld bruikleenkosten.

Personeelsbeleid

De museumstaf is intrinsiek gemotiveerd, hoog gekwalificeerd en sterk gericht op interdisciplinaire samenwerking. Medewerkers zijn zich bewust van de gevoeligheden rond religieuze thema's en weten daarmee om te gaan. Dat zij steeds de hoogste kwaliteit nastreven is lovenswaardig, maar heeft ook een keerzijde. De uitdaging is soms genoeg te nemen met minder. De werksfeer krijgt een goede beoordeling. De stijl van leidinggeven is positief en coachend. Het museum geeft veel ruimte aan medewerkers om zich zowel vakinhoudelijk als persoonlijk te ontwikkelen.

Het museum werkt aan vergroting van de diversiteit van het personeelsbestand. Binnen de projectteams voor tentoonstellingen zijn vrijwel alleen vrouwen werkzaam. Op het gebied van religieuze diversiteit is te weinig expertise aanwezig. Een belangrijke stap in 2021 is de al genoemde samenwerking met SKIN. Die moet ook leiden tot een vergroting van het netwerk waaruit het museum bij openstaande vacatures kan putten.

Bij het werven van museumdocenten blijft diversiteit een belangrijk punt van aandacht.

Vrijwilligers vormen een integraal onderdeel van het personeel. In 2019 waren in het museum vijftig vaste vrijwilligers werkzaam. Binnen *Het Grootste Museum van Nederland* zijn maar liefst 2000 vrijwilligers actief. Het museum beschikt hiermee over een fantastische poule aan ambassadeurs en talent.

Ook de komende jaren zet het museum zich in als ontwikkelplaats voor talent. Mede gefinancierd door het Mondriaan Fonds, donateurs en de Van Baaren Stichting investeert het museum in de ontwikkeling en het doorgeven van specialistische kennis op het gebied van het protestantisme en de middeleeuwen. Het museum heeft stageplaatsen voor studenten uit het wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs en werkervaringsplaatsen voor jonge museumprofessionals. Daarbij zoekt het museum naar talenten met specialisaties en culturele achtergronden die nog onvoldoende zijn vertegenwoordigd.

Medewerker collectiebeheer met de sculptuur van de Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop, foto Desiree Meulemans

Gebouwbeheer

In 2017 is er grootschalig onderhoud uitgevoerd aan de buitenschil van het museumcomplex. Tweejaarlijks wordt de meerjarenonderhoudsbegroting vernieuwd. In verband met de herinrichting van het totale museumcomplex staan er geen grote tussentijdse projecten gepland.

ICT

In 2020 is het museum gestart met een grootschalig ICT-project. Vanaf 2021 wordt dit verder uitgerold en zullen er nieuwe ICT-systemen worden geïmplementeerd. Nadruk ligt hierbij op een systeem voor kaartverkoop en groepsreserveringen, kassasystemen, customer relationship management (CRM) en eventplanning. Dit zal leiden tot een efficiëntieslag en het museum klaarstomen voor verdere groei van het aantal bezoekers.

Duurzaamheid

Het museum streeft naar een zo duurzaam mogelijk gebouw, met behoud van de unieke uitstraling van het monumentale complex. Het maakt gebruik van stadsverwarming, past gerecyclede bouwmaterialen toe en is bezig over te schakelen op ledverlichting. In de periode 2021-2024 zal het museum investeren in energiebesparende maatregelen. Het streven naar duurzaamheid heeft ook consequenties voor tentoonstellingsbouw en bruikleenverkeer. In het kader van de herinrichting van het museumgebouw is een duurzaamheidsvisie in ontwikkeling. De uitkomsten hiervan worden waar mogelijk al in de periode 2021-2024 toegepast.

Corona

De impact van de coronacrisis op de bezoekerscijfers is groot. De prognose is dat het museum in 2020 uitkomt op maximaal 40% van het normale aantal bezoekers. Vanzelfsprekend heeft dit ook vergaande financiële gevolgen. Het museum voelt zich dan ook zeer gesteund door de

Risico's

Het museum neemt verantwoorde risico's: projecten krimpen als fondswerving tegenvalt. De flexibele schil van het personeelsbestand dient eveneens om tegenvallers op te vangen. Het museum voert een actief risicomanagement conform de Governance Code Cultuur, die het museum nauwgezet naleeft (zie bijlage).

financiële steunmaatregelen van het ministerie van OCW. Daardoor kan de organisatie goed blijven functioneren en ook in 2021 zoveel mogelijk van zijn publieke taken uitvoeren. Het museum is ervan overtuigd dat het alleen met volwaardige tentoonstellingen voldoende publiek kan trekken. Vanzelfsprekend heeft het museum maatregelen genomen om voor zowel publiek als personeel verantwoord bezoek te garanderen. De maatregelen blijven gehandhaafd conform de landelijke richtlijnen en voor zolang dit nodig is.

Voor het onderwijs zijn in 2020 digitale programma's ontwikkeld. Die zijn een succes. Mocht het museum weer voor langere tijd dicht moeten, dan zal het zich richten op een digitale strategie voor de overige publieksgroepen.

Hoe de toekomst eruitziet, is onzeker. Bij de ontwikkeling van toekomstige tentoonstellingen wordt er rekening mee gehouden dat de coronacrisis in ieder geval tot in 2021 negatieve gevolgen zal hebben voor het internationale bruikleenverkeer.

ueto
ghet
en wa
fe m
nuet
in d
oo
u

Tentoonstelling Relieken, foto Desiree Meulemans.

Code Diversiteit & Inclusie

Het museum is met volle overtuiging gecommitteerd aan de Code D&I. Het werkt vanuit de gedachte dat iedereen zich in het museum welkom voelt, ook al kan het niet iedereen representeren. Het diversiteits- en inclusiviteitsbeleid is gebaseerd op eigen kracht en kennis, vloeit voort uit de kernwaarden en de collectie en berust op twee pijlers: religieuze diversiteit en toegankelijkheid.

Religieuze diversiteit

Religie is een van de belangrijkste aspecten van diversiteit. Nederland kent sinds jaar en dag een grote religieuze diversiteit, ook binnen het christendom: van de vele kerkelijke denominaties tot uiteenlopende internationale kerkgemeenschappen. De verbreding van het museum – wat betreft inhoud, publiek én partners – is zichtbaar in tentoonstellingen als *Bij ons in de Biblebelt*, de multireligieuze programmeringslijn en de structurele aandacht voor internationale kerkgemeenschappen.

Toegankelijkheid

Het museum streeft – binnen de mogelijkheden – naar optimale toegankelijkheid. Zoveel mogelijk bezoekers moeten op een gelijkwaardige manier toegang hebben tot kunst en verhalen. Daarbij gaat het om fysieke toegankelijkheid, maar ook financieel, sociaal en inhoudelijk. Bezoekers moeten zich welkom voelen, ongeacht afkomst of achtergrond. Het museum werkt daarom actief aan het bereiken van een diverser publiek. Zo richt het zich sinds 2019 op een nieuwe doelgroep ('nieuwkomers') en ontwikkelt het programma's die gericht zijn op leerlingen van het vmbo.

Activiteiten

In het beleidsplan komt op verschillende plaatsen aan bod hoe en met wie het museum bijdraagt aan diversiteit en inclusie. Enkele andere belangrijke punten die hieraan bijdragen:

- Het museum ontwikkelt *educatieve projecten* die aansluiten op de (belevings) wereld van leerlingen, ongeacht culturele en religieuze achtergrond.

- Het *personeelsbestand* moet diverser worden. Het museum zet vacatures uit via kanalen als Binoq Atana en Colorful People, die mensen bereiken uit groepen die tot op heden onvoldoende in het museum zijn vertegenwoordigd.
- Het museum werkt op vele fronten aan inclusiviteit in taalgebruik en uitstraling.
- Het museum heeft in de collectiedatabase gedateerde en ook pijnlijke terminologie aangepast, en doet dit ook als het gaat om terminologie rondom lichamelijke en geestelijke beperkingen. De teksten van de huidige vaste presentatie worden in 2021 getoetst en desgewenst gewijzigd. Ook de website en andere communicatiemiddelen worden getoetst op inclusiviteit.
- De inzet van *dialogotafels*: gespreksgroepen met professionele experts en ervaringsdeskundigen, die vanuit verschillende culturele en religieuze achtergronden, binnen en buiten tentoonstellingen, ideeën uitwisselen over

– bijvoorbeeld – de juiste wijze om objecten te tonen. Dit middel is zeer geschikt gebleken om mensen met elkaar in gesprek te laten gaan en bruggen te slaan.

Fair Practice Code

Het museum hecht aan een goede beloning en eerlijke werkafspraken, zowel voor het eigen personeel als voor zzp'ers, en volgt daarin de FPC. De beroepsvereniging voor rondleiders BRAM vindt dat de wijze waarop het museum met museumdocent samenwerkt, een voorbeeld is voor andere instellingen. Voor eigen medewerkers hanteert het museum de museum-cao, voor kunstenaars de richtlijn voor kunstenaarshonoraria. Vrijwilligers werken op basis van vrijwilligersbeleid en een contract. Alle stagiaires ontvangen sinds 2019 een vergoeding. Vanaf 2021 toetst het museum ook of onderaannemers zich aan de code houden.

Governance Code Cultuur

Het museum volgt de GCC nauwgezet. Het publieke jaarverslag belicht de wijze waarop het museum de GCC opvolgt. De directeur agendeert de GCC in de raad van toezicht. De resultaten staan in het bestuursverslag en het publieke jaarverslag. Vacatures in de raad van toezicht worden openbaar gemaakt. De zevenkoppige raad van toezicht, die een evenwichtige samenstelling kent, komt jaarlijks minstens vier keer bij elkaar, waarbij ook stil wordt gestaan bij risico's. Er is een liaisonfunctie tussen de ondernemingsraad en de raad van toezicht. Nevenfuncties van de leden van het bestuur en de raad van toezicht worden openbaar gemaakt. De directeur-bestuurder volgt de regels van het opgestelde treasurystatuut (2018). Het museum volgt de WNT.

Tentoonstelling Bij ons in de Biblebelt, foto Billie-Jo Krul

Colofon

November 2020
Museum Catharijneconvent

Bezoekadres
Lange Nieuwstraat 38
NL-3512 PH Utrecht

Postadres
Postbus 8518
NL-3503 RM Utrecht
+31(0)30 231 38 35

info@catharijneconvent.nl
www.catharijneconvent.nl

Museum Catharijne Convent